

Thisteddrengen, der blev engelsk Storfabrikant.

Et Eventyr fra det virkelige Liv.

ENGANG i 1937 fik den daværende Skoleinspektør i Thisted, A Larsen, et Brev noget ud over det almindelige. Det var fra en 74-aarig Dansker *Christian Nielson* i East Molesey i England, der fortalte, at han for mere end 60 Aar siden havde været Elev i Thisted Borgerskole og gerne vilde skænke sin gamle Skole et Dannebrogflag. Han drev nu et større Sejlmageri med Flagfabrik i England og var en Dag kommet til at tænke paa sin fjerne Barndom i Thisted.

Skoleinspektøren svarede paa Brevet og oplyste bl.a., at Thisted i de mellemliggende Aar var vokset saa meget, at man nu havde to Borgerskoler og desuden et stort Bibliotek. Resultatet blev et nyt Brev med Tilbud om tre Flag og en stor Flagstang til Vestre Skole. Dansk-Englænderen besluttede selv at gæste Thisted og kom med sin engelskfødte Hustru og en af sine Sønner. De saa paa Byen, gæstede Skolen, hvor de fik en hjertelig Modtagelse og et Hurra med paa Vejen af Børnene. De saa ogsaa Kirken, J. P. Jacobsens Have m. m. og Nielson aflagde et Besøg ved sin gamle Overlærer, Christensens Grav.

Siden har den gamle Thistedbo vedligeholdt Forbindelsen med sin Fødeby, kun afbrudt af Krigen. Han har ved flere Lejligheder betænkt Museet i Thisted, og han har ogsaa bebudet, at han gerne endnu engang vil gæste Fødebyen.

Chr. Nielsen har sendt en af sine Venner i Thisted en Bog med sine Livserindringer, som han skrev under Krigen, i 1943, da han fyldte 80 Aar. I det følgende skal der gives nogle Uddrag af denne.

Bogen indledes med et Forord, hvori Forfatteren beskedent skriver, at det kun er "en sand Fortælling om en

almindelig Mands Liv fra hans Fødsel til hans firsindstyvende Aar". Helt almindeligt har hans Liv nu ikke formet sig. Han har oplevet mere end de fleste, og han fortæller livligt og interessant.

Christian Nielson fødtes den 29. Maj 1863 i et fattigt Hjem i Thisted. Faderen var Skipper, men ham ved han kun lidt om, idet han omkom i Vesterhavet, da Sønnen kun var et halvt Aar gl. Han var Medejer af den lille Baad, han sejlede med, og paa en Rejse fra Thisted til London gik Skibet en stormfuld Nat ned med Mand og Mus. Moderen sad tilbage i smaa Kaar og med fem Børn - fire Sønner og en Datter. To af Sønnerne døde samme Aar af Tyfus, og disse haarde Slag gjorde Moderen dybt religiøs. Sønnen fortæller herom bl.a., at hun engang i et Selskab bebrejdede en tilstedeværende Præst, at han spillede Kort. Præsten svarede hertil, at naar han prædikede i Kirken om Søndagen, maatte det være nok. Han havde Ret til nogen Adspredelse ind imellem.

Fra sin Barndom i Thisted mindes Chr. Nielson bl.a. Dampskibsudflugter til Nykøbing og et Besøg af Kong Christian IX, der skulde indvi et Fyrtaarn.

- Vi Drengene vilde frygtelig gerne se Kongen, fortæller han, og vi troede, vi vilde faa ham at se i al hans kongelige Pragt med Krone paa Hovedet.

De kunde komme ganske tæt hen til Kongens Vogn, men Kongen advarede dem med Ordene: Kom ikke for nær til Hjulene, kære smaa Drengene.

Chr. Nielson fortæller selv, at han efterhaanden udviklede sig til en skidt Knægt, og "da jeg var 12 Aar, var jeg blevet en fuldkommen Slubbet". Hverken Spanskrør eller gode Ord hjalp Han minder i denne Forbindelse de yngre om at huske Budet om at ære deres Fader og Moder. "Skønt jeg nu er 80 Aar", skriver han, "kommer disse smaa Begivenheder tilbage til mig og minder mig om min Synd mod min kære troende Moder".

Til sidst saa Moderen ingen anden Udvej end at skrive til Drengens Onkel i Horsens, om han ikke kunde tage ham i Huset. Onkelen, der var Sejlmager, gik ind herpaa. Afskeden var haard ved Moderen, men Drengen tog det roligt. Han længtes efter Eventyr.

Horsens var en mere moderne By end Thisted. Bl.a. saa Drengen her for første Gang Gaslys. Han gik først i Skole og kom efter Konfirmationen i Lære hos Onkelen. Som et Eksempel paa Takt og Tone dengang fortæller Chr. Nielson, at Børnene, indtil de var 14 Aar, ikke maatte sidde ned ved Maaltiderne. En Dag fik de Sylte, som Christian ikke kunde lide, men Tanten sagde, at hvis han ikke spiste den, fik han ingen Pandekager, som var næste Ret. Da Tanten gik ud i Køkkenet, stoppede han Sylten indenfor Skjorten. Den løb ganske vist ned i hans Bukser, men han nød alligevel med stor Appetit Pandekagerne. Bagefter maatte der en større Rensning til.

Ved Konfirmationen var hans nærmeste Familie samlet for sidste Gang. Det var Moderen, hans Søster Elisabeth, der iøvrigt senere blev gift med en Broder til

Digteren J. P. Jacobsen, men døde ung, og Broderen Martin, der var Sømand.

Om Læretiden fortæller Nielson, at de arbejdede fra Kl. 6 Morgen til 7 Aften samt Søndag Formiddag. Han fortæller om forskellige Kunster, de lavede, bl.a. om engang, han havde faaet sig en Bøsse, men ladede den for haardt, saa den gav Bagslag og tilføjede ham et grimt Saar over det ene øje. Inden Historien naaede frem til en Thistedavis, var den blevet til, at han havde skudt øjet ud paa sig selv. Han maatte saa skrive til Moderen og berolige hende.

Ved Læsning af Beretninger om David Livingstones Oplevelser i Afrika fik Drengen Lyst til Eventyr, og sammen med en Kammerat, der var Murer, besluttede han at stikke af fra det hele. Planen udførte de en Nat, da de tog med Toget til Hamburg. Derefter strejfede de to unge Mennesker en Tid rundt i Tyskland. Kammeraten fik arbejde i Leipzig, og de skiltes. Senere fik Christian Plads ved et omrejsende Menageri, der gæstede Magdeburg. De besøgte bl.a. Prag og München. Sidstnævnte Sted blev Christian syg af Kopper og blev indlagt paa et katolsk Sygehus. Da han kom ud, fik han at vide, at han var afskediget. Han fik Brev fra sin Broder, der gik paa Styrmandsskole i Aalborg, at han kunde faa en Plads hos en Sejlmager i denne By, og nu besluttede han at vende Næsen hjemefter. Han havde kun Penge til Billetten til Hamburg, Efter forskellige Oplevelser slap han omsider hjem og kom saa i Lære i Aalborg. Her var han i nogle Aar. Søsteren Elisabeth blev gift med Digteren J. P. Jacobsens Broder, men døde, som tidl. nævnt, i en ung Alder, og Christian og hans Broder var i Thisted til Begravelsen. Broderen fik sin Styrmandseksamen og kom ind i DFDS, hvor han var i mange Aar og blev Kaptajn.

Da Christian havde udstaaet sin Læretid, var Tiderne daarlige, og han blev afskediget. En Tid havde han derefter Plads i Rudkøbing, men ogsaa her gik det daarligt for Mesteren, og Christian stod paany uden Arbejde. Saa besluttede han at gaa til Søs. Han kom med en dansk Damper til Hamburg og fik her Hyre paa et norsk Skib. Han var da 21 Aar. Det norske Skib var et Sejlskib, der havde god Brug for en Sejlmager. Hans første Rejse gik til Sydamerika, og Turen over Atlanten varede 40 Dage. Fra Sydamerika sejlede de til Kronstadt i Nærheden af det daværende St. Petersburg i Rusland, var saa i Wiborg i Finland og gik derfra til Arendal i Norge, hvor de blev afmønstret. Christian kom med et andet norsk Skib, der gik til Spanien og senere bl.a. til Kanada og Jamaica. Til sidst kom de til London, hvor Christian lod sig hyre til et engelsk Skib, der sejlede paa New Zealand. Han foretog nu i alt fem Rejser med Sejlskib og tre med Dampere til New Zealand. Christian Nielson fortæller mange interessante Træk fra Livet paa Sejlskibene. Det var før Suezkanalens Aabning, og de sejlede syd om Afrika paa Udturene og syd om Sydamerika hjem, saa det var hele Jordomsejlinger. Det var Ture, der varede flere Maaneder.

Under et Ophold i London traf Chr. Nielson en ung Pige, som han blev forlovet og senere gift med. Ogsaa efter Brylluppet maatte han tage et Par Ture til New Zealand. Paa en af dem kom de paa Hjemvejen i Kanalen ud for en frygtelig Storm, og to Mand skylledes over Bord. Saa kom Nielson med en Postdamper, der ogsaa førte Sejl.

I 1889 fik Nielson Meddelelse om, at hans Moder hjemme i Thisted var død. Det var ham en stor Sorg. Han arvede en lille Sum Penge efter hende og besluttede nu at blive paa Landjorden. Først havde Ægteparret en Forretning med stegt Fisk, der gik daarligt. De fik den solgt, og der kom nu en meget streng Tid, hvor Nielson ikke kunde finde Arbejde. Saa blev han Kulkører paa et Gasværk, men Arbejdet oversteg hans Kræfter. Derpaa havde han lidt Arbejde paa et Skib i Dok og var ogsaa ude at sejle med et Skib, der gik til København og Königsberg. Saa var han atter ledig, kom igen paa Gasværket og fik omsider Plads paa et Hotel i East Molesey, hvortil han flyttede med sin Kone og deres lille Søn i 1890. Han passede bl.a. Udlejning af Baade paa Themsen og fik efterhaanden lidt hjemmearbejde med at lave Solsejl. Konen, der var fingernem, hjalp ham paa Symaskinen. Da Hjemmearbejdet efterhaanden tog for megen Tid, blev han afskediget paa Hotellet. Det blev igen vanskeligt for det unge Par at klare sig, og dertil kom, at Konen en Tid var alvorligt syg. Chr. Nielson fik lejet et lille Hus og lavede Udstilling udenfor dette. Han begyndte at leje Telte ud og fik Arrangementer af Blomsterudstillinger. Han fik ogsaa Opgaver med Flagudsmykninger og paatog sig efterhaanden tillige Illuminationer ved Regattaer. Det gik efterhaanden fremad med Forretningen, og han fik Raad til at købe en større Ejendom. Senere købte han en Del Grunde. Forretningen voksede, og han fik stadig flere Arbejdere.

Fra sit private Liv fortæller Chr. Nielson, at han i 1905 havde den store Sorg at miste sin elskede Hustru, der havde staaet trofast ved hans Side i de vanskelige Aar. Der var to Sønner i Ægteskabet. En Svigerinde blev Husbestyrerinde hos ham, og knap tre Aar efter blev de gift. Senere rejste den ældste Søn, Christian, til New Zealand, hvor han fik en Stilling paa et Postkontor. I det andet Ægteskab blev der flere Børn.

Videre fortæller Chr. Nielson, at Forretningen ogsaa kom ind paa at installere elektriske Symaskiner og arrangere Juleudsmykninger. Den næstældste Søn, Martin, indtraadte i Forretningen, og i Marts 1915 søgte Seniorchefen omsider engelsk Indfødsret. Under den første Verdenskrig var Sønnen Martin med som Frivillig. Han blev saaret ved Somme. Den ældste Søn døde i New Zealand af Influenza. Under Krigen arbejdede Virksomheden for Regeringen med at fremstille Telte, Læsejl, Køjer, osv. Chr. Nielson selv var Frivillig i Hjelpepolitiet. Efter Krigens Slutning genoptog Firmaet sin sædvanlige Handel med Telte og Sejl.

I 1922 valgtes Chr. Nielson ind i Byraadet og samme Aar i Amsraadet. Han kom efterhaanden ind i en Mængde offentligt Arbejde og sad en Tid i ikke mindre end 53 Bestyrelser og Komiteer. Hans Virke satte sig Spor paa mange Omraader. En særlig varm Interesse nærede han for Hospitalsvæsenet. Allerede i 1897 var han kommet i Bestyrelsen for et Hospital, og han startede gennem Aarene mange Indsamlinger til dette. Han fik oprettet et Bibliotek, hjalp Krigsinvalider med at faa deres Pensionsforhold ordnet, viste megen Interesse for Spejderbevægelsen og i det hele taget for Børnene. Bl. a. skænkede han et Areal til Indretning af en Legeplads for Byens Børn.

I 1929 var han paa en Flyverejse til Danmark, og i 1932 var han blandt Udstillerne paa den store britiske

Udstilling i København. Da han var fyldt 70 Aar, trak han sig ud af Amtsraadet, som han paa det Tidspunkt var Næstformand for.

Under det tidligere omtalte Besøg i Thisted i 1937 med Hustru og Søn gæstedes ogsaa Horsens, hvor Sønnen traf en ung Pige, som han to Aar efter blev gift med. Bryllupet stod den 26. August 1939, lige før Krigsudbruddet. Familien var med til dette, men slap dog i god Behold hjem til England. Sønnen, der var blevet gift med Pigen fra Horsens, var under Krigen Kaptajn i et Tankregiment.

Sluttelig omtaler Chr. Nielson sin 80 Aars Dag, den 29. Maj 1943, hvor han festede for sit store Personale og blev varmt hyldet for det store Arbejde, han gennem et langt Liv havde udført ikke blot til Gavn for sig selv, men

ogsaa for mange andre.

Han slutter sin interessante Levnedsskildring med nogle Vers, hvori det bl.a. hedder:

For den, der naar til Lykkens Tinde,
er ikke den stærkeste Mand,
men før eller senere han vil vinde,
der tror om sig selv, at han kan.

Uddrag af Fabrikant Nielsons Erindringer ved Journalist E. Larsen efter Oversættelse af Lærerinde Frk. Gjødesen. Originalen og Oversættelse findes i Thisted Museum.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1952, side 377-385)